

269: Nikah Kıyacak Kişide Aranılan Şartlar

Tarık Ebu Abdullah

8 Ağu, 2017

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Nikah kıyacak kişide aranması gereken şartlar nelerdir?

CEVAP

Hamd Allah'a mahsustur.

Nikâh iki taraf arasında yapılan bir akittir. Tarafların birisi evlenecek olan kadının velayetini elinde tutan velisidir. Diğeri ise kadını nikâhına alacak olan erkektir. Dolayısıyla veli nikâhın sıhhat şartlarından biridir. Veliden hâli kıyılan bir nikâh batıldır. İmam Ebu Davud, İmam et-Tirmizi ve İmam Ahmed (*rahimehumullah*)'ın Ebu Musa (*radiyallahu anhu*)'dan tahric ettikleri sahih hadiste Rasulullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) şöyle buyuruyor: **“Velisiz nikâh asla olmaz.”** Ve İmam et-Tirmizi ve İmam Ahmed (*rahimehumallah*)'ın Aişe radiyallahu anha'dan tahric ettikleri hadiste Rasulullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) şöyle buyuruyor: **“Velisinin izni olmadan evlenen kadının nikâhı batıldır. Nikâhı batıldır. Nikâhı batıldır.”** Velinin nikâhta şart olması sahabeden de nakledilendir. İbnu'l-Munzir (*rahimehullah*) “sahabeden buna aykırı bir şey rivayet edilmemiştir” der.

Nikâhı kıyan kişi ya velidir veya velinin vekâlet verdiği kişidir. Örfümüzde uygulandığı gibi ve nebevi sünnette de sabit olduğu gibi bir bilirkişinin (hocanın) nikâhta hazır olması ve iki tarafı yönlendirmesi nikâhın sıhhatine bir etkisi yoktur. Bilakis nikâh velinin kadını erkeğe nikâhlanması ve erkeğin de kadını nikâhına kabul etmesiyle gerçekleşmiş olur. Şahitlerin buna şahitlik etmesi ve nikâhın ilan edilmesiyle de nikâh sahih ve geçerli olur.

Dolayısıyla nikâhı kıyan kişi derken kast edilen nikâhta hazır olan hoca değil evlenecek olan kadının velisi veya onun vekâlet verdiği kişidir.

Velide aranan şartlar şunlardır:

- Akıl sahibi olması.
- Baliğ olması.
- Erkek olması.
- Müslüman olması.
- Hür olması.

- Kadının maslahatlarını koruyacak kadar adalet ve rüşt sahibi olması.

Bu şartlardan birisinin düşmesiyle kişinin velayet ehliyeti de düşer ve sırasına göre velayet hakkı bir sonrakine intikal eder.

Velayete ehil olan erkekler sırasıyla şunlardır:

Kadının babası

Babanın vasiyet ettiği erkek

Kadının baba tarafından dedesi

Kadının oğlu

Kadının oğlunun oğlu

Kadının anne baba bir erkek kardeşi

Kadının baba bir erkek kardeşi

Kadının anne baba bir erkek kardeşinin oğlu

Kadının baba bir erkek kardeşinin oğlu

Kadının anne baba bir amcası

Kadının baba bir amcası

Kadının anne baba bir amcasının oğlu

Kadının baba bir amcasının oğlu

Kadının baba tarafından velayete ehil olacak bir erkek yoksa kadının velisi sultan veya onu temsil eden kişi olur. İmam Ebu Davud, İmam et-Tirmizi ve İmam Ahmed (*rahimehumallah*)'ın Aişe (*radıyallahu anha*)'dan tahriç ettikleri hadiste Rasulullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) "**Velisi olmayan kadının velisi sultandır**" buyurmuştur.

Sultan yoksa velayet kadının bağlı olduğu cemaat emirine veya onu temsil eden kişiye intikal eder.

Cemaat yoksa kadın velisini kendisi tayin eder.

Bu sıranın bozulması caiz değildir. Ancak yukarıda saydığım şartlardan biri düştüğü için veya velayetten azledilmesini sağlayan bir sebep varit olduğu zaman velayet hakkı sırasına göre bir sonraki erkeye intikal eder. Şayet velayet hakkıyla alakalı ihtilaflar vaki olursa ilim ehline başvurulmalıdır.

Allah-u Alem. Allah'a hamd ve Rasûlü Muhammed'e salât ve selam olsun. Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.